

แนวทางการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรม
ที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ (Integrated Biological and Behavioral Surveillance:
IBBS) ในกลุ่มผู้ขายด้วยวิธีการฉีด
โดย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเครือข่าย (Respondent Driven Sampling: RDS)

สถาบันร่วมจัดทำ

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
มูลนิธิพีเอสไอประเทศไทย
กองทุนโลก
ศูนย์ความร่วมมือ ไทย สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

มีนาคม 2553

แนวทางการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ

(Integrated Biological and Behavioral Surveillance: IBBS)

ในกลุ่มผู้ขายด้วยวิธีการฉีด

โดย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเครือข่าย (Respondent Driven Sampling: RDS)

สถาบันร่วมจัดทำ

สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

มูลนิธิพีเอสไอประเทศไทย

กองทุนโลก

ศูนย์ความร่วมมือ ไทย สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

ที่ปรึกษา

นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

นายแพทย์เจเวตสรร หามวาท

แพทย์หญิงอัจฉรา ธีรรัตน์กุล

นางอรพรรณ แสงวรรณลอย

Dr.Dimitri

ผู้จัดทำ

นางนิรมล ปัญสุวรรณ

นางสาวศรินยา พงศ์พันธุ์

นางสาวสุวิมล แทนพระเดช

นางเยาวลักษณ์ จิตตะโคตร

นางสาวดวงตา ปาวา

นางอรพิน สุขศรีพานิช

ISBN

: XXX-XXXX-XX-X

พิมพ์ครั้งที่

1

จำนวน

500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

คำนำ

จากการดำเนินงานเฝ้าระวังความชุกของการติดเชื้อเอชไอวี ในประชากรกลุ่มต่างๆ ตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา กลุ่มผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดยังคงมีความชุกของการติดเชื้อเอชไอวีสูงมาก และไม่ลดลง นับตั้งแต่เริ่มมีการระบาดของเชื้อเอชไอวี โดยมีความชุกสูงอย่างต่อเนื่อง ที่ร้อยละ 30 ถึง 40

ปัญหาการแพร่ระบาดของการใช้สารเสพติดนับเป็นปัจจัยเสี่ยงหลักที่ส่งผลให้การแพร่ระบาดของ การติดเชื้อเอชไอวีมีความรุนแรง อิทธิพลของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ยังคงพบปัญหาการใช้สารเสพติด ได้แก่ เฮโรอีน ยาบ้า ยาอี กัญชา สุรา ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน จากการสำรวจพฤติกรรม ที่เป็นประจำปีละครั้ง พบว่า มีรายงานการเฝ้าระวังที่นักเรียนชาย และหญิง เคยใช้สารเสพติด ในทุกชั้นปีที่ สํารวจ (มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และอาชีวศึกษา) โดยที่นักเรียนชายและหญิงของทุกระดับชั้น มีการใช้กัญชามากที่สุด และรองลงมา คือ ยาบ้า จากการดำเนินงานเฝ้าระวังในหลายปีที่ผ่านมา พบว่า มี ข้อมูลในกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นน้อยมาก จึงมีแนวทางในการพัฒนาการเฝ้าระวังด้วยวิธีการใหม่ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มประชากรได้มากขึ้น

จากการสนับสนุนงบประมาณของกองทุนโลกเพื่อการดำเนินงานเฝ้าระวัง สำนักกระบาดวิทยา มูลนิธิ พีเอสไอและภาคี ร่วมกับศูนย์ความร่วมมือไทย – สหรัฐด้านสาธารณสุข ได้ดำเนินการพัฒนาระบบการเฝ้า ระวังโดยบูรณาการการติดเชื้อเอชไอวี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินและติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาด ของการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในประชากรกลุ่มนี้

สำนักกระบาดวิทยา ขอขอบพระคุณทุกท่าน และทุกหน่วยงานที่ได้สนับสนุนการพัฒนาระบบเฝ้า ระวังใหม่นี้ด้วยดีมาตลอด

สำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

มีนาคม 2553

	หน้า
นิยามศัพท์	
บทนำ	2
วัตถุประสงค์	3
วิธีการศึกษา	3
ขนาดตัวอย่าง	3
รูปแบบการศึกษา	3
เครื่องมือที่ใช้ในการเฝ้าระวัง	4
เกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ	6
ขั้นตอนการดำเนินงาน	6
เตรียมการดำเนินงาน	6
- การดำเนินงาน	6
- การดำเนินงานคัดกรอง	7
- ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการเคยได้รับการตรวจเลือดหาเชื้อเอชไอวีมาก่อนแล้ว	
- การดำเนินการตอบแบบสอบถาม	8
- การให้การปรึกษาก่อนเก็บสิ่งส่งตรวจ	8
- การเจาะเลือดและการเก็บปัสสาวะ	8
- การแจกคู่มือ 3 ใบให้กับผู้เข้าร่วมโครงการ	9
- การจ่ายเงินค่าเดินทาง	9
- แผนผังขั้นตอนการได้รับค่าเดินทาง	10
- แผนผังลำดับขั้นตอนการดำเนินงานรับผู้เข้าร่วมโครงการ	11
- การส่งตัวอย่างเลือดตรวจหาเชื้อเอชไอวี	12
- การรายงานผลการตรวจหาเชื้อเอชไอวี	12
- การรายงานผลการตรวจหาเชื้อหนองในและหนองในเทียม	12
- การดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในแต่ละวัน	12
- การตรวจหาเชื้อหนองในและหนองในเทียม	13
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 แบบ Checklist	17
ภาคผนวกที่ 2 แผ่นพับแนะนำโครงการ	18
ภาคผนวกที่ 3 ใบยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ	20
ภาคผนวกที่ 4 แบบคัดกรองเข้าร่วมโครงการ	21
ภาคผนวกที่ 5 บทพูดอธิบายในกรณีที่เพื่อนไม่ผ่านการคัดกรองและในกรณีที่เพื่อนไม่มีคู่มือ	22

ภาคผนวกที่ 6 คำถามสำหรับการช่วยคัดกรอง	23
ภาคผนวกที่ 7 บทพูดอธิบายเรื่องแจกคู่มือให้ผู้เข้าร่วมโครงการคัดเลือกเพื่อน	25
ภาคผนวกที่ 8 แนวทางการให้บริการปรึกษาและตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี	27
ภาคผนวกที่ 9 แนวทางการปฏิบัติงานเรื่องการส่งต่อจากจุดตั้งโครงการไปยังจุดรับบริการ	38
ภาคผนวกที่ 10 ใบนำส่งตัวอย่างเลือดผู้เข้าด้วยวิธีการฉีดยา	39
ภาคผนวกที่ 11 ใบนำส่งตัวอย่างปัสสาวะ	40
ภาคผนวกที่ 12 แบบบันทึกการจ่ายเงินค่าตอบแทน	41
ภาคผนวกที่ 13 แบบบันทึกการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มือถือ	42
ภาคผนวกที่ 14 แบบสอบถามกรณีการปฏิเสธไม่รับคู่มือ	43
ภาคผนวกที่ 15 แบบสอบถาม	45